

rivm

Jaaroverzicht 2005

Voorwoord

De nieuwe taken van het RIVM

Inspirerend zijn de ontwikkelingen die in 2005 bij het RIVM in gang gezet zijn. Tot die tijd richtten wij ons als gerenommeerd onderzoekscentrum vooral op professionals en de overheid. Nu heeft het RIVM, naast het wetenschappelijk onderzoek, meer nieuwe taken gekregen gericht op coördinatie, regie en informatievoorziening. De kern blijft hetzelfde. Er komt alleen meer bij. Dit heeft geleid tot de oprichting van diverse nieuwe centra binnen het RIVM. Het Centrum voor Infectieziektebestrijding en centra voor bevolkingsonderzoeken, zoals bijvoorbeeld de screening op borst- en baarmoederhalskanker.

Hiermee richt het RIVM zich nu ook op de burger. Dat is nieuw en vraagt om een andere aanpak in communicatie en benadering. Niet alleen op bestuurlijk niveau, maar dit geldt ook voor onze mensen op de werkvloer. De website kiesBeter.nl, met informatie over de zorg, is een voorbeeld van zo'n geslaagde nieuwe aanpak. Deze website trok in 2005 maar liefst 1,5 miljoen bezoekers. In 2006 zal het RIVM met nog meer publiekstaken worden uitgebreid.

Het RIVM staat onder de Nederlandse bevolking bekend als een deskundig, nuttig en betrouwbaar kennisinstituut, zo blijkt uit het imago-onderzoek dat in 2005 is uitgevoerd. Hiermee worden drie van onze zes belangrijkste waarden; 'betrouwbaar, onafhankelijk, deskundig, betrokken, ondernemend en rekenschap' door de burger herkend.

Met veel vertrouwen kijk ik dan ook uit naar onze toekomst. Een toekomst waarin het RIVM meer en meer voor de burger klaar zal staan; een RIVM midden in de maatschappij.

Dr. Marc J.W. Sprenger
Directeur-Generaal RIVM

Onafhankelijk onderzoek

De opdrachtgevers van het RIVM zijn voornamelijk de ministeries van VROM, VWS en LNV, en een aantal diensten van de ministeries, zoals de inspecties. Maar ook internationale organisaties, zoals de Europese Unie en de Verenigde Naties. De onafhankelijkheid is vastgelegd in de Wet op het RIVM.

De opdrachtgevers stellen het RIVM gerichte onderzoeksvragen. Zij hebben echter geen invloed op de inrichting en uitkomsten van het onderzoek. Het RIVM stelt zich ten doel een betrouwbare partner te zijn voor de overheid. Het beleidsadvies zal daardoor altijd weloverwogen zijn. Voorts mag het RIVM onafhankelijk van de opdrachtgevers rapporteren over de resultaten van het onderzoek. Hiermee is de onafhankelijkheid van het RIVM in de praktijk geregeld. Het RIVM garandeert dat er geen belangenverstrengeling zal plaatsvinden.

De wetenschappelijke kwaliteit wordt bewaakt door de Commissie van Toezicht. Hierin heeft een aantal gerenommeerde wetenschappers zitting. Op pagina 28 vindt u het jaaroverzicht van de Commissie van Toezicht.

Profiel

De taken van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) zijn erop gericht de publieke gezondheid, een gezond leefmilieu en de veiligheid van de leefomgeving te bevorderen. Kerntaak van het RIVM is het verrichten van onderzoek en het wereldwijd verzamelen van kennis. De uitkomsten daarvan dienen als beleidsondersteuning voor de overheid.

Taken

- Onderzoek
- Beleidsondersteuning
- Nationale coördinatie
- Interventieprogramma's
- Informatie aan professionals en burgers

Het RIVM is verantwoordelijk voor een onafhankelijke en betrouwbare informatieverstrekking aan professionals, werkzaam in de gebieden gezondheid, geneesmiddelen, milieu, voeding en veiligheid, en aan burgers. Het doel hierbij is de wetenschappelijke kennis en kunde optimaal te benutten en toegankelijk te maken.

Waarden

Betrouwbaar
Onafhankelijk
Deskundig
Betrokken
Ondernemend
Rekenschap

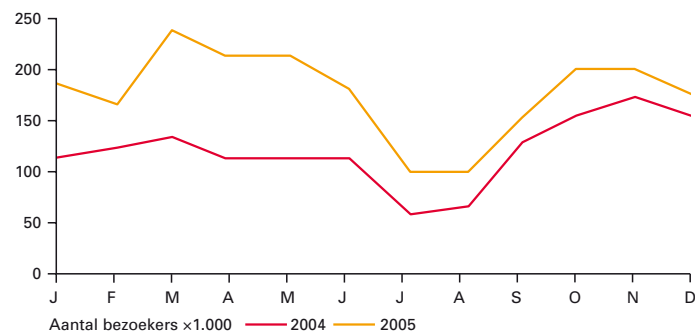
Vernieuwingen

Om de nieuwe taken van het RIVM goed uit te kunnen voeren zijn interne veranderingen noodzakelijk. Een aantal van deze veranderingen heeft reeds in 2005 plaatsgevonden.

RIVM op het web

In 2005 telde de website www.rivm.nl 200.000 bezoekers per maand. De belangstelling groeide van 1.4 miljoen bezoekers in 2004, naar ruim 2 miljoen unieke bezoekers in het afgelopen jaar. Deze stijging van 45% vond plaats ondanks de lancering van de eigen website van het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP) in juni 2005, en is exclusief de bezoekersaantallen van kiesBeter.nl. De informatieverstrekking via internet aan professionals en burgers is in 2005 verder uitgebreid door nieuwe teksten, een nieuwe navigatie, nieuwe projectbeschrijvingen en nieuwe themasites op het gebied van: Gezondheid en Milieu, Radon, Downsyndroom, Landelijk Meetnet Geluid (GMR), OPS Luchtverspreidingsmodel en Hoogspanningslijnen (HSL).

Aantal bezoekers RIVM-websites in 2004 en 2005

KiesBeter.nl

Nederlandse consumenten laten zich massaal informeren via kiesBeter.nl. In de laatste drie weken van december 2005 trok de deelsite Zorgverzekeringen 800.000 bezoekers. Deze site biedt de consument het complete aanbod van zorgpolissen en tevens de mogelijkheid dekking en prijzen te vergelijken.

De portal kiesBeter.nl is eind januari 2005 van start gegaan en biedt keuzesites voor medicijnkosten, medische informatie, waaronder een medische encyclopedie, patiëntenbelangen, ziekenhuizen en zorgverzekeringen. Deze gegevens zijn compleet en betrouwbaar. De informatie wordt vraaggericht, op een eenvoudige en onafhankelijke wijze aangeboden.

Milieu- en Natuurplanbureau zelfstandig

Per 1 januari 2006 is het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP) officieel losgemaakt van het RIVM en werkt nu als zelfstandig en onafhankelijk planbureau. Door de verzelfstandiging kan het MNP de regering nog beter onafhankelijk adviseren. Net als andere planbureaus is het MNP nu organisatorisch ondergebracht bij het meest logische ministerie, in dit geval het Ministerie van VROM.

Het MNP levert evaluaties en verkenningen over de leefkwaliteit van ons land in relatie met de milieuproblematiek op Europese en op mondiale schaal. (www.mnp.nl)

Centrum voor Bevolkingsonderzoek opgericht

Eind 2004 besloot het Ministerie van VWS dat landelijke preventieprogramma's onder regie van het RIVM moesten komen. Voorheen lag deze taak bij het College Voor Zorgverzekeringen (CVZ). In 2005 is de oprichting van het Centrum voor Bevolkingsonderzoek voorbereid. Het RIVM heeft veel kennis opgebouwd over deze bevolkingsonderzoeken en veel ervaring overgenomen van het College. Deze is nu gebundeld in het Centrum voor Bevolkingsonderzoek. Per 1 januari 2006 is het centrum verantwoordelijk voor de landelijke coördinatie van de bevolkingsonderzoeken naar borst- en baarmoederhalskanker, de prenatale screeningen, de neonatale metabole screening, het programma 'opsporing Familiaire Hypercholesterolemie (FH)' en voor het Nationaal Programma Grieppreventie. Met deze nieuwe taak staat het RIVM nog dichter bij de burger.

7

Centrum Infectieziektebestrijding opgericht

In 2005 is het Centrum Infectieziektebestrijding (Cib) opgericht om de preventie en bestrijding van infectieziekten optimaal te laten verlopen. Het gaat hierbij om een effectieve preventie, hoge waakzaamheid en een snelle reactie in het geval van een mogelijke uitbraak van een infectieziekte. Hiermee draagt het RIVM bij aan de vermindering van de gezondheidsproblemen ten gevolge van infectieziekten.

Het Cib is gevormd uit eenheden van het RIVM die onderzoek doen naar infectieziekten en de Landelijke Coördinatiestructuur Infectieziektebestrijding (LCI) van de GGD Nederland. Het Cib werkt nauw samen met beroepsgroepen en organisaties die zich bezighouden met onderzoek, preventie en bestrijding van infectieziekten. Het centrum vormt een brug tussen wetenschap, beleid en praktijk.

Belangrijke gebeurtenissen in 2005

In 2005 publiceerde het RIVM in totaal 660 rapporten en wetenschappelijke artikelen over uiteenlopende onderwerpen op het gebied van gezondheid, voeding, milieu en veiligheid. Dat is ruim 12 per week. Op de website van het RIVM (www.rivm.nl/bibliotheek) kunt u de rapporten downloaden. Daar vindt u ook een overzicht van alle wetenschappelijke artikelen, waar mogelijk met een samenvatting.

Ook heeft het RIVM vorig jaar een rol van betekenis vervuld in de informatieverstrekking aan professionals en burgers. Hieronder een selectie van belangrijke gebeurtenissen en onderwerpen waarover het RIVM heeft gepubliceerd.

Vogelgriep

De uitbraken van vogelgriep onder pluimvee in een aantal Aziatische en Oost-Europese landen hebben in 2005 geleid tot een grote zorg voor de volksgezondheid. Die zorg betreft de mogelijkheid van het ontstaan van een nieuw menselijk griepvirus waartegen niemand weerstand heeft opgebouwd. In Vietnam, Cambodja, Indonesië, Thailand en in Turkije zijn in 2005 gevallen van vogelgriep H5N1 bij mensen vastgesteld. Het RIVM vervult een belangrijke rol in de informatieverstrekking over de epidemie. Het Centrum Infectieziektebestrijding (CIb) van het RIVM volgt de ontwikkelingen van de vogelgriep nauwgezet. Medewerkers van het RIVM en de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) komen wekelijks bijeen om de situatie te bekijken. De website van het RIVM geeft actuele informatie over de vogelgriep-epidemie. De site is voor iedereen toegankelijk en bevat onder andere vragen en antwoorden, feiten en cijfers, eventuele risico's in Nederland, en heeft links naar wetenschappelijke publicaties en andere websites.

Geneesmiddelen

De experts van het RIVM brengen advies uit aan het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (CBG/MEB) over de kwaliteit en de veiligheid van nieuwe en bestaande geneesmiddelen. Mede op hun advies besluit het CBG/MEB over de aan farmaceutische bedrijven te verstrekken handelsvergunning (productregistratie). Het RIVM helpt het CBG/MEB in haar ambitie om tot de beste registratie-autoriteiten binnen Europa te behoren. Mede dankzij de inzet van het RIVM is in 2005 door Japan, de Verenigde Staten en de EU een geharmoniseerde richtlijn aangenomen op het gebied van de immunotoxicologie. Voor de ontwikkeling van een Europese richtlijn op het terrein van de kwaliteit van nasale en inhalatieproducten wordt nauw samengewerkt met Health Canada. Door deze harmonisatie wordt de internationale regelgeving onderling beter afgestemd. Hierdoor komen uiteindelijk nieuwe, verbeterde en goedkopere geneesmiddelen ook voor de Europese patiënt sneller beschikbaar.

Nationaal Actieplan Sport en Bewegen

Meer bewegen en minder eten is gezond, dat weet iedereen. Desondanks toont het onderzoek van het RIVM aan, dat Nederlanders de laatste jaren minder bewegen en meer eten. Alleen een intensief interventiebeleid kan deze ontwikkeling (gedeeltelijk) keren. De kosten hiervan zijn hoog, maar de gezondheidswinst weegt daar tegenop. Het onderzoek vormt de onderbouwing voor het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen dat het Ministerie van VWS vanaf 2006 wil uitvoeren om de lichamelijke activiteit in Nederland te bevorderen. Het ministerie van VWS zal onder het motto 'Energie in balans' ook een actieplan uitwerken specifiek tegen overgewicht. VWS werkt hierin samen met verschillende instanties, zoals sportbonden, werkgeversvereniging VNO/NCW, MKB-Nederland en de Hartstichting.

Relatie rood vlees eten en kanker

Mensen die relatief veel rood vlees en vleeswaren eten hebben meer kans op darmkanker. Het eten van vis verlaagt de kans op darmkanker. Dit blijkt uit een groot Europees onderzoek naar de relatie tussen voeding en kanker, waarbij 500.000 Europeanen, onder wie 40.000 Nederlandse mannen en vrouwen, betrokken waren. Vanuit Nederland hebben het RIVM, het Centrum voor Voeding en Gezondheid en het Universitair Medisch Centrum Utrecht (UMC) meegewerkt aan het EPIC-onderzoek (European Prospective Investigation into Cancer and Nutrition). De uitkomsten van dit onderzoek zijn aanleiding tot verder onderzoek in de toekomst.

Begassing zeecontainers

Containers met goederen die in Nederland worden ingevoerd, zijn vaak behandeld met een bestrijdingsmiddel tegen aantasting door ongedierte. Veel toegepaste middelen zijn methylbromide, chloorpicrine en fosfine. In een onderzoek voor de VROM-inspectie is gebleken dat (kinder)matrassen, schoeisel, tassen en beeldjes, maar ook voedingsmiddelen en medicijnen, ten gevolge van de behandeling bestrijdingsmiddelen bevatten die soms nog lange tijd na behandeling kunnen uitdampen. Consumenten, maar ook werknemers die goederen uit de containers lossen, kunnen hieraan worden blootgesteld. Het RIVM-onderzoek heeft aangetoond dat de meeste importcontainers niet voorzien zijn van een waarschuwingssignaal dat begassing heeft plaatsgevonden. Eveneens is gebleken dat steeds meer containers steeds zwaarder worden gegast. Risicogroepen zijn kinderen (matrassen, speelgoed), en expats en immigranten die hun inboedel per container laten verschepen.

Schiphol en leesprestaties bij kinderen

Het geluid van vliegverkeer beïnvloedt de leesprestatie van kinderen op school. Bij lage geluidsniveaus heeft ongeveer 9% van de kinderen een relatief lage score op een leestest. Door geluid van vliegverkeer zijn er in de omgeving van Schiphol ruwgeschat zo'n 1900 (0,1 tot 2,5%) bovenbouwleerlingen extra met een relatief lage score op een leestest. Het onderzoek is verricht onder 2.844 basisschoolkinderen in de omgeving van drie Europese vliegvelden.

Uit het onderzoek kwam ook naar voren dat bij hogere geluidsniveaus van vliegverkeer de score op een test van het lange termijn geheugen gemiddeld lager is. Ook blijken de kinderen meer fouten te maken op een aandachtstest. De literatuur geeft aanwijzingen dat de leesprestatie verbetert zodra de geluidsbelasting vermindert. Het RIVM voerde dit tot dusver grootste onderzoek naar effecten van geluid van vlieg- en wegverkeer uit in samenwerking met TNO Voeding, het Cito en buitenlandse onderzoeksinstituten. Het onderzoek was onderdeel van de Gezondheidskundige Evaluatie Schiphol.

Veiligheidsrisico's luchtvaart in de regio Schiphol

In 2005 onderzocht het Centrum Externe Veiligheid (CEV) de situatie in de omgeving van Schiphol. De kans dat er door een vliegtuigongeluk veel slachtoffers vallen in de regio's rond Schiphol, het zogeheten 'groepsrisico', bleek in 2005 twee maal zo hoog als in 1990. Dit is het gevolg van het toegenomen vliegverkeer en de toegenomen bebouwing, vooral van bedrijven. Het CEV onderzoek geeft ook aan dat het risico tot 2010 niet verder zal oplopen, er vanuit gaande dat er (wat nu de verwachting is) tot die tijd geen grote groei van het vliegverkeer zal plaatsvinden. Ook zal er naar verwachting slechts beperkt worden gebouwd op risicovolle locaties in de omgeving van de luchthaven.

Rijksvaccinatieprogramma

Het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) is zeer effectief en veilig. Het aantal gevaccineerde kinderen is in de meeste Nederlandse gemeenten hoger dan 95%. In de laatste vijf jaar zijn er nauwelijks gevallen gemeld van ziekten waarvoor het programma bescherming geeft, met uitzondering van kinkhoest en rodehond. Rodehond kwam vooral voor onder personen die vaccinaties weigeren. Tegen kinkhoest is vanaf 1 januari 2005 een nieuw vaccin beschikbaar gesteld in het RVP. Het is nog te vroeg om de effectiviteit daarvan vast te stellen, aangezien kinkhoest wisselend optreedt, met pieken om de twee tot drie jaar. Het aantal bijwerkingen is echter duidelijk verminderd. Het RIVM coördineert de communicatie over het Rijksvaccinatieprogramma voor professionals en burgers in samenwerking met de Landelijke Ent-administraties en het NVI. Het in 2005 ontwikkelde informatiemateriaal voor het RVP is door professionals en ouders overwegend positief ontvangen.

16

Jaarrapport voedselinfecties

Volgens de registraties bij de Inspectie voor de Gezondheidszorg en de Voedsel en Waren Autoriteit is het aantal voedselinfecties in Nederland in 2004 niet toegenomen. Dit blijkt uit het rapport dat het RIVM in 2005 heeft gepubliceerd. Net als in voorgaande jaren werd Salmonella het meest frequent gerapporteerd als de verwekker van de maagdarmlaai. Andere veel voorkomende micro-organismen waren Campylobacter en het norovirus. Met de jaarlijkse rapportages en registraties kan de overheid, ondanks sterke onderrapportage in de meldingen door consumenten en artsen, zicht houden op (eventueel ongewenste) ontwikkelingen. De informatie uit de jaar-rapporten dient als ondersteuning van het voedselveiligheidsbeleid. Ook bij nationale en internationale instanties en onderzoeksgroepen is dringend behoefte aan deze informatie. Op dit moment werkt het RIVM aan nieuwe protocollen voor de registraties, waardoor de schattingen informatiever en toegankelijker kunnen worden gemaakt.

HIV en SOA toegenomen

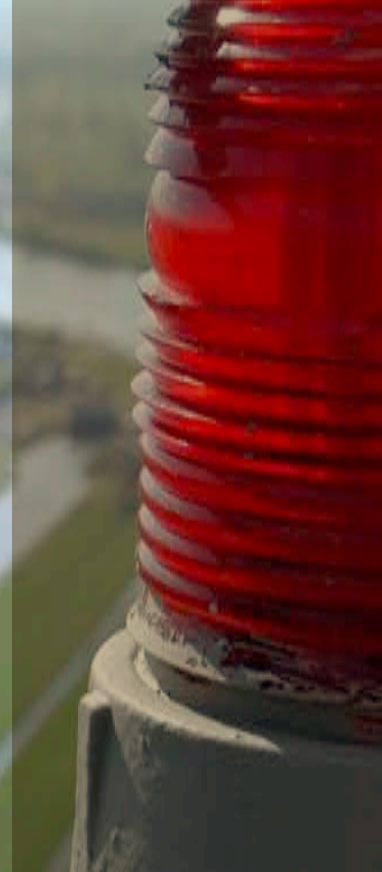
In 2004 is het aantal diagnoses van HIV en SOA (seksueel overdraagbare aandoeningen) opnieuw toegenomen. Dit is het vijfde achtereenvolgende jaar waarin een toename te zien is. De stijging is het sterkst bij homo- en biseksuele mannen, maar is ook te zien bij heteroseksuele bevolkingsgroepen. Dit kan duiden op toenemend onveilig seksueel gedrag. Alertheid, maar ook innovatieve methoden voor preventie en interventie zijn noodzakelijk om verdere toename van SOA en HIV tegen te gaan. Dit blijkt uit het jaarlijkse HIV en SOA rapport van het RIVM dat ter gelegenheid van Wereld Aids Dag op 30 november 2005 is gepresenteerd.

Fijn stof en luchtkwaliteit

In 2005 bracht het RIVM samen het Milieu- en Natuurplanbureau het rapport 'Fijn stof nader bekeken' uit. Aanleiding was het maatschappelijke en politieke debat over de gevolgen van de invoering van het Nederlandse Besluit Luchtkwaliteit, dat de Nederlandse vertaling is van richtlijnen van de Europese Unie.

Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zoals woningbouw en infrastructureurprojecten worden afhankelijk gesteld van de gevolgen voor de luchtkwaliteit. Hierdoor zijn de maatschappelijke gevolgen ingrijpend. Overschrijdingen van de grenswaarden komen op grote schaal voor in Nederland. De concentratie in de buitenlucht ligt in de buurt van de norm en dus telt elke microgram. Meetonzekerheden die inherent zijn aan de meetmethoden zijn dan bestuurlijk nauwelijks aanvaardbaar. In 2005 is hard gewerkt aan het nader in kaart brengen van onzekerheden in meten en modelleren. Dit heeft geleid tot een gezamenlijk rapport van het RIVM met de decentrale meetnetbeheerders in Nederland. Vergelijkingen met referentiemethodes en metingen in binnen- en buitenland zullen in 2006 en later met verhoogde intensiteit plaatsvinden.

Oefening kernongevallen

Een mogelijk minder bekende taak van het RIVM is regievoering bij calamiteiten en ongevallen. Zo voert het RIVM tijdens een kernongeval de regie over het Back Office Radiologische Informatie (BORI). Het BORI is de technisch-inhoudelijke ruggensteun van de zogenoemde Eenheid Planning en Advies nucleair (EPAn). Tijdens een kernongeval adviseert de EPAn het ministerieel beleidsteam over welke maatregelen het best genomen kunnen worden om de gevolgen van de ramp te minimaliseren.

Het BORI ondersteunt deze taak door zo goed en zo snel mogelijk inzicht te geven in de (verwachte) stralingsdoses voor de bevolking. Binnen het BORI werken alle instituten samen die stralingsmetingen uitvoeren, rekenmodellen draaien of anderszins gegevens verstrekken die van belang zijn voor de beschrijving van de radiologische situatie. De complete organisatie voor de kernongevallenbestrijding is in mei 2005 getest tijdens de Nationale Staf Oefening nucleair (NSOn), in opdracht van de Ministeries van BZK en VROM. Volgens het aan de Tweede Kamer aangeboden evaluatierapport van de NSOn was de samenwerking binnen het BORI sterk, en werd die samenwerking krachtig ondersteund door het door RIVM ontwikkelde calamiteiteninformatiesysteem CalWeb.

Vervalsing erectiemiddelen

De Nederlandse markt is de afgelopen jaren overspoeld met vervalsingen van Viagra® en Cialis®, twee geneesmiddelen voor de behandeling van erectiestoornissen. Dit is een serieuze bedreiging voor de volksgezondheid, onder andere doordat de kwaliteitscontrole die gebruikelijk is voor geneesmiddelen ontbreekt. In opdracht van de Inspectie voor de Volksgezondheid (IGZ) en de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) onderzocht het RIVM in de periode 2000 – 2004 ongeveer 400 monsters. Een kleine dertig procent daarvan bleek nepproducten – bewust nagemaakte producten. In ruim zestig procent van de gevallen ging het om andere producten die suggereren hetzelfde effect te hebben als Viagra®. In de overige middelen troffen de onderzoekers slechts een kleine hoeveelheid van de werkzame stof aan. Uit de laatste steekproef van 2005, waarbij 28 middelen zijn onderzocht, bleek onder andere dat van het derde geregistreerde product, Levitra®, eveneens nepmiddelen in omloop zijn. De uitkomsten van het onderzoek zijn te vinden op www.rivm.nl en www.erectieplein.nl. Het RIVM blijft de ontwikkelingen volgen.

Vervalsing

Origineel

Onderzoek naar radon in woningen

Het RIVM is in 2005 een groot landelijk onderzoek gestart naar de radonconcentratie en ventilatie in nieuwbouwwoningen. Deze derde nationale radon survey moet uitwijzen of de stralingsbelasting in Nederlandse nieuwbouwwoningen de afgelopen jaren niet verder is toegenomen. Radon is een radioactief gas dat ontsnapt uit de bodem en uit sommige bouwmaterialen, zoals beton. Straling als gevolg van radon kan longkanker veroorzaken. In combinatie met roken neemt dit risico toe. Van de ruim 9000 sterfgevallen aan longkanker per jaar zijn er ongeveer 800 toe te schrijven aan de gevolgen van radon. Tussen 1970 en 1993 is de radonconcentratie in nieuwbouwwoningen met 50% gestegen. Het Ministerie van VROM heeft daarom afspraken gemaakt met de bouwwereld om de stijging van de radonconcentratie in de nieuwbouw een halt toe te roepen. De derde radon survey richt zich op nieuwbouw uit de periode 1994-2003. Uit het radononderzoek moet op termijn blijken of de afspraken met de bouwwereld succesvol zijn.

Organisatie

Samenwerkingen

Met welke nationale kenniscentra werkt het RIVM samen? Binnen Nederland heeft het RIVM veel samenwerkingspartners. Enkele voorbeelden:

Onderzoeksinstituten

- Universiteiten
- Nationaal Instituut voor Gezondheidsbevordering en Ziektepreventie (NIGZ)
- Nederlands Instituut voor Onderzoek van de Gezondheidszorg (NIVEL)
- RIKILT - Instituut voor Voedselveiligheid
- TNO - diverse onderdelen
- Trimbos instituut
- CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek)
- KNMI
- WUR (Wageningen Universiteit en Researchcentrum)
- RIZA
- ECN (Energieonderzoek Centrum Nederland)

Planbureaus

- Centraal Planbureau (CPB)
- Ruimtelijk Planbureau (RPB)
- Milieu- en Natuurplanbureau (MNP)
- Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP)

Overig

- GGD Nederland
- Nederlands instituut voor Brandweer en rampenbestrijding (Nibra)

Met welke internationale kenniscentra werkt het RIVM samen? Het RIVM heeft zeer veel contacten met internationale instellingen en werkt veel met hen samen. Enkele voorbeelden zijn:

De Europese Commissie

Het RIVM is onderdeel van de netwerken die een aantal directoraten-generaal binnen de Europese Commissie ondersteunen, zoals de directoraten-generaal voor:

- Health and Consumer Protection
- Environment

Europese instellingen

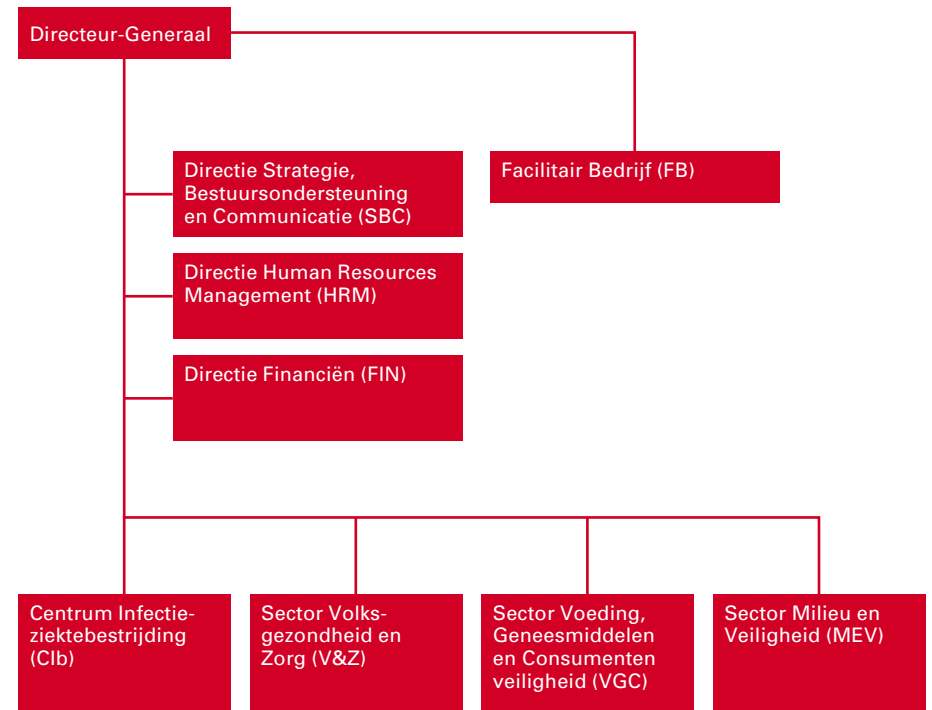
- European Food Safety Agency (EFSA, Parma)
- European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC, Stockholm)
- European Environment Agency (EEA, Kopenhagen)
- European Medicines Agency (EMA, Londen)
- European Space Agency (ESA, Parijs)

Internationale instellingen

- Wereldgezondheidsorganisatie (WHO)
- Voedsel en Landbouw organisatie van de Verenigde Naties (FAO)
- Milieuprogramma van de VN (UNEP)
- Organisatie van de Verenigde Naties voor Industriële Ontwikkeling (UNIDO)
- Wereldbank

Organogram

per april 2006

Personeel

In 2005 traden 200 nieuwe medewerkers in dienst van het RIVM. Tegelijkertijd zijn 100 RIVM'ers met vervroegd pensioen gegaan. De verjonging en uitbreiding van het personeelsbestand is onder andere een gevolg van de verbreding van de taken.

Het RIVM had in 2005 1627 medewerkers in dienst die samen 1454 fte bezetten. Het kennisinstituut RIVM heeft 770 academici in dienst, van wie er 327 zijn gepromoveerd. Er zijn 12 (deeltijd) hoogleraren aan het RIVM verbonden. 40,2% van de RIVM'ers is vrouw. Van alle medewerkers werkt 58% in deeltijd.

Jaarrekening 2005

Baten-lastendienst

Balans per 31-12-2005 (bedragen × € 1.000)

Activa	31-12-05	31-12-04
Immateriële activa	234	287
Materiële activa	5.855	7.223
Vorraden	0	0
Onderhanden werk	3.998	1.605
Debiteuren	4.871	14.152
Vordering op het Moederdepartement	2.194	4.582
Overige vorderingen	101	290
Overlopende activa	1.138	2.476
Liquide middelen	49.864	28.494
Totaal activa	68.255	59.109

Passiva	31-12-05	31-12-04
Eigen vermogen	8.221	0
Leningen bij het Ministerie van Financiën	2.878	5.738
Voorzieningen	10.343	13.679
Crediteuren	664	6.060
Overige schulden	685	145
Vooruit ontvangen termijnen	21.417	14.417
Overlopende passiva	24.047	19.070
Totaal passiva	68.255	59.109

Exploitatierekening per 31-12-2005 (bedragen × € 1.000)

	A Oorspronkelijk vastgestelde begroting	B Realisatie	C=B-A Verschil
Baten			
Opbrengst VWS-eigenaar	21.435	36.484	15.049
Opbrengst VWS-opdrachtgevers	32.376	61.783	29.407
Opbrengst VROM	51.362	61.005	9.643
Opbrengst LNV	1.350	2.686	1.336
Opbrengst overige departementen	1.750	3.929	2.179
Opbrengst derden	36.846	36.228	- 618
Rentebaten	191	664	473
Vrijval voorzieningen	0	2.797	2.797
Totaal baten	145.310	205.576	60.266

Lasten	A Oorspronkelijk vastgestelde begroting	B Realisatie	C=B-A Verschil
Apparaatskosten	140.496	194.395	53.889
Rentelasten	325	309	- 16
Afschrijvingskosten	4.489	4.368	- 121
Dotaties voorzieningen	0	1.793	1.793
Totaal lasten	145.310	200.855	55.545
Saldo van baten en lasten	0	4.721	4.721

Toelichting financiën

Ten opzichte van de begroting is de realisatie van zowel baten als lasten aanzienlijk hoger. Dit houdt verband met de voorgeschreven systematiek bij het opmaken van de begroting, waarbij slechts de harde toezeggingen van de primaire opdrachtgevers worden opgenomen. In de realisatie zijn ook de baten en lasten inbegrepen inzake de in de loop van het boekjaar verstrekte opdrachten. Het voordelige resultaat in 2005 is voornamelijk toe te schrijven aan;

- Een hogere omzet die met een minder dan evenredige toename van de apparaatskosten en met lagere facilitaire kosten is gerealiseerd.
- Diverse incidentele baten waaronder een vrijval op een reorganisatievoorziening en een terugbetaling bij de voortijdige beëindiging van een experimenteel energieopwekkingsproject, een vrijval op in 2004 ingeboekte nog te betalen kosten en rentebaten op een deposito bij het Ministerie van Financiën.

Hoofdpunten Milieujaarverslag

Het RIVM deelt het terrein met het Nederlands Vaccin Instituut (NVI). De milieuvergunning is afgegeven voor het gehele terrein en diverse milieuaspecten worden gedeeld zoals afvalwater en afvalinzameling. Hierdoor geeft het milieujaarverslag een weergave van het RIVM en NVI.

In het kader van de Wet Milieubeheer zijn er in 2005 twee nieuwe milieuvergunningen voor het RIVM en NVI bijgekomen. In 2005 zijn externe audits gehouden in het kader van het milieuzorgsysteem. Naar aanleiding van deze externe audit heeft eind 2005 het externe certificeringsbedrijf besloten tot een positief advies voor het certificaat ISO 14001 milieuzorgsysteem. De belangrijkste prestaties van het RIVM en NVI van het jaar 2005 zijn:

Het waterverbruik is in vergelijking met 2004 met 24% toegenomen tot 139.216 m³ als gevolg van de toename van het koelwaterverbruik.

De hoeveelheid vervuilingseenheden is in 2005 toegenomen tot 795 als gevolg van meer lozingen van organische stoffen.

De totale hoeveelheid afvalstoffen is in vergelijking met 2004 met 10% toegenomen tot 950 ton.

Reden hiervoor is de toename van de hoeveelheid bouw- en sloopafval en oud ijzer als gevolg van diverse renovaties en interne verhuizingen. In 2005 hebben het RIVM en NVI ca. € 3,5 miljoen uitgegeven aan milieu-, energie- en waterkosten (o.a. energieverbruik, afval, heffingen afvalwater).

Commissie van Toezicht

Het RIVM heeft in 2005 een aantal ontwikkelingen doorgemaakt, die ook bepalend waren voor de activiteiten van de Commissie van Toezicht. Zo is het werkveld van het instituut in 2005 uitgebreid met een aantal nieuwe publieke taken die onder meer hebben geleid tot een interne herordening van het instituut. Het Milieu- en Natuurplanbureau is in de loop van 2005 intern en per 1 januari 2006 ook extern verzelfstandigd.

van de calamiteitenfuncties van de sector Milieu en Veiligheid en de visie van de instuutsleiding hierop.

De Commissie van Toezicht stelt vast dat de taakverbreding van het RIVM en de verzelfstandiging van het MNP grote gevolgen hebben voor het RIVM en de omgeving van het instituut. De commissie pleit voor een stapsgewijze aanpak met risico-analyses en evaluatiemomenten. De commissie vindt het belangrijk dat het RIVM voldoende ruimte behoudt om de positie van stevig kenniscentrum in te nemen ter ondersteuning van het beleid. In dat verband onderstreept de commissie het belang van het identificeren van de kennisbasis en de mogelijk consequenties voor onder meer het strategisch onderzoek RIVM, in relatie tot de missie van het instituut.

De Commissie van Toezicht RIVM verklaart op grond van de verstrekte informatie en de gevoerde discussies met de instuutsleiding dat het RIVM zich naar behoren heeft ingespannen om de wetenschappelijke kwaliteit van het onderzoek te waarborgen. De samenstelling van de Commissie van Toezicht is te vinden op www.rivm.nl

Colofon

Teksten, projectcoördinatie en eindredactie
RIVM Communicatie

Ontwerp

Total Identity, Amsterdam

Drukwerk

OBT, Den Haag

Dit jaarverslag is tevens in het Engels verkrijgbaar.

Wilt u een extra exemplaar van het jaarverslag 2005 ontvangen, stuur dan een e-mail naar info@rivm.nl.

- 28 De Commissie van Toezicht heeft met de instuutsleiding van gedachten gewisseld over de implicaties van deze taakverbreding voor de wetenschappelijke kwaliteit van het instituut, onder meer aan de hand van het Ondernemingsplan RIVM 2006 – 2009. Tevens sprak de commissie met de instuutsleiding over de visie op milieukennis binnen het RIVM na afsplitsing van het MNP. Ook is de commissie op de hoogte gebracht van de opzet van nieuwe RIVM-producten zoals de website kiesBeter.nl en de Zorgbalans, inclusief de gehanteerde criteria voor wetenschappelijke onderbouwing. Verder is in 2005 aandacht besteed aan de afronding van de audit slaapverstoring rondom Schiphol. Daarnaast is uitgebreid aandacht besteed aan de rapportage over de internationale wetenschappelijke audit

RIVM

Rijksinstituut
voor **Volksgezondheid
en Milieu**

Postbus 1
3720 BA Bilthoven
T 030 274 91 11
www.rivm.nl